

Estlandssvenskt föreningsliv i Stockholm.

Estlandssvenska föreningens styrelse.

Estlandssvenska Föreningen i Stockholm höll sitt första årsmöte den 11 mars i Minervasalén, Malmskillnadsgatan 58 B. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes enhälligt, och den avgående styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

I styrelsen invaldes för det kommande verksamhetsåret följande medlemmar och vilka efter det styrelsens konstituerat sig ha en följande funktioner: Lars Grén, ordf., Paul Westermån, kassör, Bernhard Paulsson, sekr., Johan Grén, viceordf., Anders Häggblom, vicesekreterare. Till referent och ombud för Kustbon valdes Lars Grén.

Föreningen har under det gångna verksamhetsåret hållit nio samkväm, och styrelsen har haft tolv sammanträden. Programmen vid samkvämen ha bl. a. upptagit musik, mötetsförhandlingar, allsång och ringlekar. I december förra året hade föreningen luciafest, och i början av januari detta år julfest för barn, varvid ett 20-tal småtingar lekte kring julgranen och erhöilo gottpåsar. Vid julfesten utfördes musik och sång samt deklamation av två 8-års flickor.

Filmer ha även visats vid samkvämen, bl. a. från Runö, Finland, Schweiz, Dalarna m.m.

Vid samkvämen har ett litterärt föredrag hållits av Gustav Svensson, och ett kåserande andragande om "Gamla Stockholm" av rektor Hammer. Estlandssvenskarnas "veteran" i Stockholm, skriftställaren Jakob Blee, har hållit föredrag över ämnet "När bosatte svenskarna sig i Estland?"

Samkvämen ha hållits på lördagskvällar. De två första timmarna har programmet i regeln varit av mera allvarlig karaktär, medan de två följande timmarna ha upptagits av nöjen, såsom ringlekar och dans. Invid samkvämslokalen har man alltid i särskilda rum anordnat kaffe- och läskedrycksservering, där besökarna ha kunnat slå sig ned och samtala mera ostört. Antalet deltagare i samkvämen ha varierat mellan 90 och 150.

Föreningen har även i vinter en studiecirkel i svenska språket vid Birkagårdens Folkhögskola. Ett särskilt tack ha vi framfört till denna skola, i synnerhet till vår vän rektor Hammer, för att man varit älskvärd och nedsatt kursavgifterna till en tredjedel.

För att anskaffa litteratur till folkbiblioteken i Svensk-Estland, anordnade föreningen i januari en paketauktion, vilken gav en nettobehållning på 66 kr. och 40 öre. Årsmötet beslöt att dessa medel skulle utgöra grundplåten till en bokfond för ovannämnda ändamål. Styrelsen ämnar inom den närmaste framtiden hemställa till de stora bokförlagen att för ett billigt pris få inköpa böcker. Ha biblioteken några särskilda önskemål, ville Kustbon kanske förmedla dessa till vår förening.

Estlandssvenskt...

I nr. 8 av Kustbon uttalar man bekymmer över „Estlandssvenskar i förskingringen.“ Vi skola icke belasta Kustbons begränsade utrymme mera denna gång, utan be att få återkomma i denna fråga i ett senare nummer.

Lars Grén.
Vormsöbo.

En välgörenhetsfest

anordnades senaste söndag i Svartbrödraordens hus i Tallinn av damerna i svenska församlingens syförening. I över 40 år har denna syförening verkat för att hindra nöden bland hjälpbehövande svenskar inom församlingen. Det är ett stort arbete, som under årens lopp utförts. Medlen härtill ha influerat genom en årligen återkommande fest med lotteri. Syföreningens damer ha namn om sig att kunna arrangera trevliga fester och lotterivinsterna utgöras alltid av vackra handarbeten. Så även i år.

De 1000 lotterna gingo åt inom en timme. Kaffebordet bjöd på härliga bakverk, smörgåsar och glace. Allt hade en strykande åtgång. Publiken, som uppgick till ca 200 personer, kände sig nöjd och belåten i alla avseenden. Men så är också Olaisalen särdeles stämningsfull med sina höga valv och djupa fönsternischer.

Till programmet hörde orkestermusik, svenska folkdanser av Enighets folkdanslag, samt en rysk folkdans. En gissningstävlan, amerikansk auktion och „fiske“ utfyllde programmet.

Behållningen, som blev rätt god, går oavkortad till understöd åt sjuka och fattiga församlingsmedlemmar.

„Lyckoslanten“ till estlandssvenska skolbarn.

Under en tid av över två år ha våra skolbarn haft glädjen att få sig tilldelade barn-tidningen „Lyckoslanten“, som utkommer i Sverige. „Lyckoslantens“ ansvarige utgivare är bankdirektör J. H. Jönsson i Uppsala, och det är på hans

Köket i lanthemmet.

Har man plats tillräckligt — om man bygger nytt bör man göra plats till ett beredningsbord vid sidan av diskbänken. Det göres i samma höjd som diskbänken med lådor för knivar,

initiativ, som denna vackra tidning översändes till våra skolbarn. Det är Svenska Sparbanksföreningens Avdelning för Sparpropaganda i Uppsala, som står för konstnaderna härför. Idén till denna vackra handling är lektor Matts Esséns i Uppsala.

Undertecknad har hört sig för och kan intyga, att barnen med intresse och förtjusning taga del av innehållet i „Lyckoslanten“. För våra skolbarn, vilka ha knapp tillgång till svensk litteratur, är det av stort värde att ha en barnens egen tidning. „Lyckoslanten“ är välredigerad och den är ägnad att vidga vyerna hos elever och ge dem kunskaper. Den verkar stimulerande genom sina bilder och innehåller en hel del vid undervisningen tankeväckande uppslag, däri ingå ofta också små barnskådespel. För min skolas räkning har jag låtit inbinda tidningen varje årgång för sig. Vi alla ha väl någonting att lära av artiklar sådana som „Skomakare—Svea Rikes skattmästare“, „Smeden som smidde ett rike“, „En stor svensk: Gustaf Dalén“. Genom sitt innehåll och sina artiklar lämpar sig tidningen även utmärkt för barn i fortsättnings-skolåldern. Men „Lyckoslanten“ är främst en tidning, som vill främja en sund sparsamhet bland det uppväxande släktet. Trots knapp omständigheter behöva även våra barn lära sig detta. När nu genom bankdirektör J. H. Jönssons i Uppsala försorg skolorna få sig „Lyckoslanten“ direkt tillsänd ifrån Sverige, få barnen tidningen regelbundet 5 gånger om året. Till dem, som i Sverige ha styrts om, att våra skolbarn få „Lyckoslanten“, framföra vi vårt varma tack. Den är för oss välkommen.

Alex. Samberg.

gafflar m. m. samt med hyllor för kastruller, grytor och event. andra husgevädsartiklar. Innanför skåpdörren sättes ribbor där grytlocken förvaras. Bakskivan kan även få rum i bänken eller också fällas upp mot väggen. Lagom höjd på såväl diskbänk som bord är 80—85 cm.

En kryddhylla för mjöl, salt, socker och de kryddor som mest användes är bekvämt att ha vid spisen.

I köket bör också finnas ett tvättställ, det kan vara hur enkelt som helst, men plats skall finnas för handfat och tvål. Det finns att köpa billiga tvättställ om man inte själv har tillfälle att göra ett. Ovanför sättes några kroker för handdukar, så är den saken ordnad.

Bordet i köket skola vi inte heller glömma. Det gamla långbordet men en väldig låda under är väl numera borta, det var ju på sitt sätt praktiskt, men det blev ju lätt en gömma för gamla mögliga matrester, och att „sätta fötterna under eget bord“ var väl praktiskt taget omöjligt — knäna tog emot. Ett enkelt men stadigt bord med vitmålad skivva, som lätt kan tvättas av är väl det bästa. En vaxduk är annars mycket praktisk och pryddig, om man anser sig ha råd till det. Och som jag förut sagt, även i köket bör man anse sig ha råd till att skaffa något, som gör det trevligare. Tänk om man också kunde komma sig för med att ha en liten blomma på bordet, vad skulle inte det lysa upp hela rummet och tillvaron.

Väggar och tak böra målas i en ljus och glad färg, inte alldeles vitt kanske, ty det ser kallt ut, utom vitt med en liten brynning i några annan färg. Tapetsering av köket är ej att rekommendera. Även golvet bör målas eller fernissas så det är lätt att hålla rent.

Varje kök bör ha ett skafferi, utbyggt utanför köket så att det hålles svalare, mot yttervägg, helst norr eller öster. Det bör vidare vara försett med hyllor och bingar, så att allt kan vara på sin plats och lätt att överblicka.

Ett städskåp som man förvarar borstar, hink, skurdukar och andra städgrejor är naturligtvis också önskvärt. Får man ej rum

Köket i...

med det i köket, kan man ställa det i köksförstugan.

Lämpliga modeller till köksinredningar finns i "Lanthushället" och "Lantbrukarebostaden." Dessa böcker finnas tillgängliga på Birkas och jag hoppas att biblioteken i svenskbygden även snart skola bli i tillfälle att skaffa sig dem.

E. B.

Forts.

Spädbarnsvård.**(Födan från 6 mån. — 1 år)**

Från 6 mån. ges olika slags vällingar jämte banan- och äppelskrap (kan f. ö. ges redan fr. o. m. 5 mån). Nu insättes ett mål blandkost, t. ex. potatis- eller morotsmos (smaksatt med socker och en "aning" salt), Matas naturligtvis med sked.

Fr. o. m. 7 mån: ärtmos (ärtorna kokas mjuka och passeras genom sikt), mannagrynsvälling, havregrynsgröt, saftsoppa saftkräm, honung, avredd växt- eller fisksoppa, grönsakerna el. fisken silas bort), spenat (kokas, passeras och avredes med smör, mjöl och mjölk), tomat (passeras och gives rå), i äggula rörd med litet socker.

Matordning: (tills vidare 5 mål dagl.)

I målet: välling, II: blandkost t. ex. potatismos + morotsmos + fisk + havregrynsgröt med mjölk), III: välling, IV: blandkost (t. ex. potatismos med smör + spenat + frukt + saftkräm med mjölk), V: välling.

Från 8 mån. ålder får barnet kokt fisk, fiskbullar (kokt, finmalen fisk, mjölk, ägg, mjöl, salt och litet socker; bullarna böra kokas i vatten, inte stekas), kex, skorpa, blomkål, brysselkål, buljong, mannagrynsgröt med saltsås eller helmjölk.

Samma matordning som vid 7 mån., men nu utbytes ett mål välling mot 200 gr skorpor och mjölk (skorporna blötas i kokt mjölk, ges t. ex. kl. 2).

Vid 8-9 mån. kan det 5:te målet bortlämnas (alltså ingen mat kl. 10 på kvällen härefter).

Vid 1 år kan man dessutom ge choklad, smörgås (utan kanter), honungssmörgås (t. ex. kl. 2 på dagen smörgås och mjölk + frukt).

Småningom övergår man sålunda till vanlig föda.

Slut.

S. T.

Ruhnu (Runö).

Senaste fredag anlände runöbornas postförare till Kuresaare. På grund av svåra ishinder hade männen inte kommit direkt fram till Kuressaare, utan först till Möntu med motorbåt, och därifrån med buss till Kuressaare. Där avlämnade och hämtade de post. Det var en månad mellan de två senaste postturerna.

Ett och annat har passerat på ön sedan dess.

För något mera än en vecka sedan dog den äldsta runöbon, 97-åriga Helene Alström. Den avlidna lär aldrig ha varit sjuk under hela sitt långa liv. Samma dag hon dog, var hon ute i farten som vanligt, men då hon kom in, föll hon plötsligt ned i farstun, fördes in i stugan och dog.

Helene Alström, som blev änka för flera tiotal år sedan, hade aldrig varit utom Ruhnus gränser.

Under år 1939 ha hittills 2 barn fötts och 2 pers. dött på Ruhnu. Kort före julen vigdes 8 par.

Det allmänna samtalsämnet på ön lär annars vara ett slagsmål, som nyligen ägde rum mellan tvenne öbor. Något sådant har icke inträffat i mannaminne

En slavmarknad i Estland

av Bera Falk.

I

I mitten av 900-talet levde i Viken, därvarande benämningen på landskapen ombring Kristianafjorden, delar av Tellemarks fylke och det fordom norska Bohuslän, en rik och högtädd köpman vid namn Luden.

En försommardag steg Luden ombord på sitt största väl bemannade och hårt lastade drakskepp, och avseglade mot Estland. De varor han medförde på denna sin köpmansfärd voro avsedda att utbjudas vid den sedvanliga stora estländska marknaden.

Det var en strålande vacker solskensdag, när det ståtliga drakskeppet från Viken anlände till Estlands södra kust och landade där. Ej långt från landningsplatsen hölls köpe-

stämma, där folk från olika delar av Estland, Livland, Ingermanland, Finland med flera länder samlats för att driva köpenskap.

Tillsammans med sin vapenbroder, den starke kämpen Froste, gick Luden fram mot marknadsplatsen. Denne köpman från Viken var en reslig man, ännu ej fyllda trettio år, och i krigiska bragder väl förfaren. Ty det var ej allenast i köpmansfärder Luden brukade avsegla från sin borg i Viken. Stundom drog han ut på vikingatåg, och ställde vid dessa tillfällen resan till England, Frankrike och andra länder, där han på vikingased förhärjande fram, med våldets makt tillskansande sig guld, silver och andra dyrbara ägodelar.

Mångahanda slags köpenskap idkades på den estländska marknaden detta år. Bland annat utbjödos hundratals slavar och slavinnor till försäljning.

Luden, följd av Froste, styrde först sina steg till detta trällager. Han ämnade tillhandla sig några med grovarbete väl förfarna trälarna, och föra dem med sig hem till Viken.

Han gick omkring och betraktade trälarna, och slutligen bestämde han sig för två kraftiga finnar och en svensk. Av en estländsviking tillhandlade han sig dessa unga män för ett högt pris. De inköpta trälarna kopplades sedan samman med tunga järnlänkar, och fördes av Froste ombord på skeppet.

Luden fortsatte sedan fram mot den plats, där trällkvinnorna voro samlade. Han hade även för avsikt att föra med sig ett par av dessa kvinnor till sin borg.

Köpenskapen i trällinnornas läger var ganska livlig. Men så voro också flertalet av dessa kvinnor både unga och sköna. Hög var därför köpesumman, som de betingade.

Forts.

Svinavel och svinuppfödning.

P. Byström.

Man får naturligtvis ge akt på, om dessa foder mängder någon gång visa sig knappa, t. ex. om potatisen är stärkelsefattig, som den är vissa år, men då kan man öka potatismängden eller, om man har ont om potatis, öka på gröpet i stället. Ett kg gröpe kan motsvara 4 kg potatis. Om man har knappt om skummjolk, kan denna, som förut sagts, ersättas med fiskmjöl, av vilket man tager 60 gram för varje kg skummjolk. Fiskmjöl tillverkas i mindre mängder i Estland, och skall nu börja importeras från Norge, då det i handeln kommer att kosta omkring 22—23 sent pr kg. Det motsvarar ungefär $1\frac{1}{3}$ öre pr litern för skummjolk, så det blir ej dyrt i förhållande egentligen till sitt värde.

Gröpet blandas bäst av $\frac{1}{3}$ råg, $\frac{1}{3}$ korn och $\frac{1}{3}$ havre, men man kan även utesluta rågen, om man ej har lämplig foder-råg. Potatisen ges kokt eller som silopotatis. Över sommaren förvaras potatisen bäst, om man på våren kokar den och mosar ned dem i en silobehållare. En sådan kan man lätt göra av en eller ett par brunnsringar, som grävas ned i jorden, botten och fogar tätas med cement och ett tätt lock lägges på.

Med „saftfoder“ menas rotfrukter (foderbetor och kålrötter), späd klöver eller lucern samt silofoder eller pressfoder. I förra artikeln talades om dessa foderslag, de behöva ju icke ges alla på samma gång utan alltefter tillgång, på sommaren klöver eller lucern, på vintern rotfrukter eller pressfoder. Särskilt till avelssuggor är det nödvändigt att ha sådant foder, och de böra få så mycket de behöva därav, några mängder anges därför inte. Med en sådan utfodring som den beskrivna behöver man nog inte så mycket frukta för benmjukhet hos svinen, men ser man tecken till detta bör man ge något foderfosfat.

Vad själva utfodringsarbetet beträffar, så är det av största vikt att svinen få foder på bestämda tider. Tre gånger om dagen är tillräckligt, men det

skall vara regelbundet, helst med lika långa mellanrum mellan morgon-middags- och kvällsmål. Vidare måste man se till att ej foderrester ligga och surna i trägen. Lämna de mat i trägen, betyder det oftast att de fått för mycket, och man får då knappa in på ransonen, för yngre svin minskas saftfodret och för äldre svin potatisen.

Obskyra äktenskapsannonser.

Under den senaste tiden ha i olika estniska tidningar uppdykt annonser, enligt vilka utländska judinnor önska äktenskap med estländska medborgare eller estniska medborgare önska giftermål med rika utländska judinnor. Vid en närmare undersökning har det visat sig att det härvid varit fråga om fiktiva äktenskap för att möjliggöra för utländska judinnor att erhålla estländskt medborgarskap. Det har framgått, att dessa annonser huvudsakligen insänts av lättsinniga unga människor i syfte att ernå en lätt förtjänst. Hittills har ännu intet fall av dylika äktenskap anmälts. Skulle dylika fiktiva äktenskap förekomma, komma vederbörliga åtgärder att vidtagas mot de ifrågavarande personerna.

I och för en undersökning av spridningen inom svenskt resp. nordiskt språkområde av orden lid, brink och bräcka såsom ersättning för „backe“ i enkel eller med ortnamn sammansatt form (t. ex. Brink. Lid = en gård; arinken, lidan = backen, slutningen, branten; Kyrkliden, Klevaliden, Risbrinken, Ryssjöbringan och Åsbräcka) ombedjas intresserade benäget insända uppgifter härrom jämte angivande av socknen, härad (tingslag) och län till Fil. d:r Gösta Langenfelt, Nockeby, SVERIGE.

Skall Östersjön förenas med Svarta havet?

I Polen har man en längre tid umgått med planer på att anlägga en stor vattenväg genom Östeuropa. Denna skulle åstadkommas på så sätt, att man genom kanaler skulle förena floderna Visla, San, Dnjestr, Pruth och Donau.

Enligt sakkunnigas utlåtande

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

A. Stahl, ansvarig red.

E. Nyman, red.-sekr.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
$\frac{1}{2}$ „ „ 1:—	$\frac{1}{2}$ „ „ 2:—

skulle denna gigantiska plan vara fullkomligt genomförbar. Bara kapitalfrågan kan lösas, så torde arbetena inom närmaste framtid kunna igångsättas.

Hela denna vattenväg skulle komma att bli 1894 km lång.

Den gångna veckan.

Memelområdet överlämnades till Tyskland.

Efter det Tyskland ockuperade Tjeckoslovakien, har nu även Memelområdet överlämnats till Tyskland. Litauiska militär- och civilmyndigheterna lämnade staden, varpå tyskarna övertogo deras funktioner. Överlämnandet skedde efter ömsesidig överenskommelse. Genom denna akt har således Litauen nästan utstängt från havet och förlorat sin viktiga. Då emellertid litauerne nedlagt betydande kapital på utvidgningen av Hamnen i Memel, hoppas de att erhålla vissa garantier att även i framtiden obehindrat få exportera sina varor genom denna hamn.

På torsdagen anlände även Hitler dit ombord på krigsfartyget „Deutschland“, vilket åtföljdes av en hel flottavdelning.

Dr. Carl Fries, intendent vid Nordiska Museet i Stockhol, höll på torsdagen ett mycket givande och intressant föredrag i Tallinn i Handgilletts lokal om växt- och djurlivet i Sverige. Föredraget beledsagades av ljusbilder. Dr. Fries uppehöll sig särskilt vid djurlivet på Skansen. Även en film om fågellivet på sjön Tåkern förevisades.

Omflyttning av kommunalsekreterarna.

Lässtyrelsen i Haapsalu har till kommunalsekreterare i den nya kommunen Noarootsi utnämnt Lars Broman, tidigare sekret. — beträde på Vormsi; till Vormsi Jaan Vöigemast och till biträde Alfred Heldring, tidigare biträde i Riguldi.

SAGOFTON anordnas i svenska skolan i Tallinn, torsdagen den 30 mars kl. 18.

Sagan om Snövit och de sju dvärgarna förevisas (ljusbilder, sång och musik).

Inkomsten från teserveringen går till en planerad utfärd med eleverna.